

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2024

aruandeaasta lõpp: 31.12.2024

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus

registrikood: 90014158

postiaadress: Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Ringi tn 35

postisihthnumber: 80012

telefon: +372 55517755

e-posti aadress: info@parnumaa.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	21
Bilanss	21
Tulemiaruanne	22
Rahavoogude aruanne	23
Netovara muutuste aruanne	24
Raamatupidamise aastaaruande lisad	25
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	25
Lisa 2 Raha	26
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	27
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	27
Lisa 5 Kasutusrent	28
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed	29
Lisa 7 Võlad töövõtjatele	29
Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	29
Lisa 9 Tulu ettevõtlusest	31
Lisa 10 Jagatud annetused ja toetused	32
Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud	32
Lisa 12 Tööjõukulud	32
Lisa 13 Muud kulud	33
Lisa 14 Intressitulud	33
Lisa 15 Seotud osapooled	33
Aruande allkirjad	35
Vandeauditori aruanne	36

Tegevusaruanne

Pärnumaa visioon: **Pärnumaa – ühiselt uue energiaga.**

Näeme Pärnumaad vabatahtliku koostöö kooslusena, kus avalik-, era- ja vabasektor loovad koos väärtusi ja edendavad elu. Pärnumaa arengu võtmetegur on siin tegutsejate ühisosa ja koostöö. Ühise kasu saamine läbi asjalike ja sõbralike suhete ning tõhusate ja tulevikku vaatavate ühistegevuste on maakonna tasakaalustatud arengu peamine sisu. Nii mõtestamegi tulevikus Pärnu maakonda ennekõike kui ühisele identiteedile rajanevat laiapindset koostööplatvormi. Uut luues peame silmas siin varem loodu väärtust. Minevikust õppides ja tulevikku kujundades edendame Pärnumaa elu. Paneme üheskoos maakonna inimeste hüvanguks tööle uued taastuvenergia allikad, uued kiired ühendused maal, merel, õhus ja küberruumis. Arvestame ja kasutame loodushüvesid, sh energiaallikaid kestlikult. Energia on jõu võime teha tööd. Uus energia toob Pärnumaale nii uue tehnoloogia, uued ühendused kui innovatsiooni, uued kompetentsid ja uued inimesed. Ühendame oma inimeste jõu, loomingulisuse ja tarkuse, et panna siin rajatavad uued võimalused parimal moel meie inimeste jaoks tööle (Arengustrateegia Pärnumaa 2035+).

Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus on asutatud Pärnumaa Omavalitsuste Liidu ja Pärnu linna poolt ning äriregistrisse kantud 29.12.2017.

SAga Pärnumaa Arenduskeskus ühines 03.01.2018 sõlmitud ühinemislepingu alusel SA Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus ja 27.04.2018 sõlmitud ühinemislepingu alusel SA Pärnumaa Turism.

Pärnumaa Arenduskeskus on Pärnumaa omavalitsuste poolt maakonna tasakaalustatud arenguks loodud sihtasutus, mis kavandab Pärnumaa arengut, arendab ettevõtlust, noorte ettevõtlikkust ja ettevõtlusõpet ning kodanikuühiskonda. Edendab rahvatervist ja siseturvalisust, rahvusvahelisi suhteid ning viib ellu maakonnaüleseid projekte. Arenduskeskus kuulub maakondlike arenduskeskuste võrgustikku. Koostöös maakonna, riigi ning rahvusvaheliste võrgustike ja partneritega rakendatakse oma teadmisi ja kogemusi maakonna tasakaalustatud arenguks. Pärnumaa Arenduskeskus on arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ eestvedajaks ja peamiseks elluviijaks. Sihtasutuse tegevuse üldiseks eesmärgiks on Pärnumaa elanike heaolule ja sotsiaalsele sidususele, majanduse konkurentsivõimele ja kestlikule arengule aktiivne kaasaaitamine ning selleks vajalike tegevuste algatamine ja elluviimine. Sihtasutuse konkreetseteks eesmärkideks on Pärnumaa arenguga seotud tegevuste elluviimine, regionaalarengu- ja planeerimisalaste ülesannete täitmine, ettevõtluse, kohaturunduse ja kodanikuühiskonna arengule kaasaaitamine ning hariduse, sotsiaali, kultuuri, spordi, rahvatervise ja turvalisuse valdkondades maakondliku koostöö võimestamine, siseriiklike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega koostöö ning nendega seotud teavitustegevuse maakondlik korraldamine ja elluviimine.

Pärnumaa Arenduskeskuse visioon on olla esmane, asjatundlik ja tunnustatud koostööpartner Pärnumaa arenguga seotud valdkondades. Pärnumaa Arenduskeskuse missioon on inspireerida maakonda arenema, olles kompetentseks eestvedajaks, tasakaalustajaks ja väärikaks Pärnumaa identiteedi hoidjaks.

Oleme loonud Pärnumaa ettevõtjate, ettevõtluse tugistruktuuride ja haridusasutuste ettevõtlusalase koostööplatvormi „innovatsioonikeskus **KOBAR**“, mille eesmärk on ühiselt leida ettevõtluse kasvuks ja piirkonna arenguks parimad lahendused. KOBAR tegutseb teadmussiirde taristuna, arendades koostööplatvormi viisikheeliksi mudelil, mis seob teaduse, ettevõtluse, avaliku sektori,

kodanikuühiskonna ja keskkonna. Koostöös Tartu Ülikooli Pärnu kolledžiga töötab 12 erinevat teemaKOBARat.

Regionaalne innovatsioonikeskus KOBAR keskendub oma tegevustes sellise ettevõtluskeskkonna kujundamisele, mis hoiab maakonnas ja meelitab siia ka juurde võimekaid ettevõtjaid, investeeringuid ja talente ning soosib kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste eksporti ja uutele turgudele sisenemist, toetades maakonna ettevõtete konkurentsivõime kasvu ja tõusu väärtusahelates, arvestades samas säästva arengu eesmäärke. Selleks on seatud fookus järgmistele tegevustele:

- Maakonna ettevõtjate teadus- ja innovatsioonisuutlikkuse kasvatamisele, et tõsta nende võimekust osaleda innovatsioonivõrgustikes, rakendada uusi ärimudeleid ja teadmisi ning võtta kasutusele uusi tehnoloogiaid, sh tehisintellektija reaalarajamajanduse lahendusi.
- Mikro- ja väikeettevõtete kasvupotentsiaali ja konkurentsivõime tõstmisele, avades uksi innovatsioonivõrgustikesse ning tuues kohalikud ja rahvusvahelised tugi- ja arenduskoostööteenused neile lähemale.
- Sektoriüleste rohe- ja ringmajanduslahenduste rakendamisele ning energia- ja ressursitõhusa tootmise edendamisele.
- Kliimamuutuste mõjudega kohanemisele ja leevendamisele, tuginedes maakonna ettevõtjaid ja nende väärtusahelaid mõjutavate tulevikutrendide analüüsile.
- Keskkonnamõju ja kliimakindluse hindamismetoodikate ja tööriistade kasutamise hõlbustamisele.

SA Pärnumaa Arenduskeskuse nõukogu ja juhatus

SA Pärnumaa Arenduskeskuse nõukogu on kuueliikmeline ja juhatus üheliikmeline.

Nõukogu esimees:

Irina Talviste – Pärnu abilinnapea

Nõukogu liikmed:

Lauri Luur – Tori vallavanem (nõukogu aseesimees)

Ülle Vapper – Põhja-Pärnumaa vallavolikogu esimees

Silver Smeljanski – Pärnu abilinnapea

Kadri-Aija Viik – Saarde vallavolikogu aseesimees

Ene Täht – Pärnu abilinnapea

Juhatusel liige:

Erik Reinhold

Aruandeperioodil toimus neli nõukogu koosolekut, neist üks e-maili koosolek. Nõukogu koosolekutel kinnitati 2024. aasta eelarve, muudeti asutuse struktuuri, kinnitati 2023. majandusaasta aruanne, anti juhatuse poolt ülevaade 2024. aasta tegevustest ja toimus 2025. aasta eelarve esimene lugemine ning tegevuskava arutelu.

SA Pärnumaa Arenduskeskuse koostööpartnerid ja töötajad

SA Pärnumaa Arenduskeskus peamised ja suuremad lepingulised koostööpartnerid 2024. aastal olid Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Pärnumaa Omavalitsuste Liit, MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused, Pärnu Linnavalitsus, Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Euroopa Komisjon, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus. Tegevuste finantseerimiste osakaal oli järgmine: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium 42%, Pärnumaa Omavalitsuste Liit (maakonna maaomavalitsused ja Rahandusministeeriumi arendustegevuse toetus) 23%, MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused 10%, Pärnu Linnavalitsus 7%, teiste koostööpartnerite osakaal oli kokku 18% kogufinantseerimistest.

Arenduskeskuse keskmine töötajate arv oli aruandeperioodil 17. Lisaks juhatuse liikmele töötasid organisatsioonis aruandeperioodil maakonna arendusjuht, maakonna turundusjuht, alustavate ettevõtluskonsultant, innovatsioonikonsultant, KOBAR projektijuht ja neli kogukonnajuhti, ettevõtlusinkubaatori juht, vabaühenduste konsultant, väliskoostöö spetsialist, rahvatervise ja turvalisuse spetsialist, büroojuht, raamatupidaja, puhastusteenindaja.

	2024	2023	2022
Palgakulu jaotus töötamise liikide kaupa, eurodes	506 284	396 052	325 205
töölepingu alusel töötavad isikud	403 677	314 187	270 621
juhatuse liikme tasu	36 000	36 000	33 600
võlaõiguslikud lepingud	50 968	27 756	12 802
ühikordne lisatasu	12 208	17 866	7 147
kasutamata puhkuse hüvitis	3 151	0	804
haigushüvitis	280	243	231
Töötajate arv lepingute kaupa			
juhatuse liikme leping	1	1	1
tööleping	16	13	12
võlaõiguslik leping	31	19	15

Tulud, kulud ja tuleml

eurodes	2024	2023	2022
Põhitegevuse tulud	1 258 566	950 651	765 397
Intressitulud	27	30	30
Põhitegevuse kulud	1 237 814	949 394	750 123
Aruandeaasta tuleml	20 779	1 287	15 304

Peamised finantssuhtarvud ja nende arvutamise metoodika

	2024	2023	2022
Tegevustulude muutus	32,4%	24,2%	-41,2%
Tulu ettevõtlusest, muutus	12,6%	65,6%	-18,5%
Lühikohustiste kattekordaja	1,65	1,83	2,38
Tööjõukulu osakaal tegevuskuludes	66,1%	60,5%	61,8%

Tegevustulude muutus (%) = (tegevustulu aruandeperioodil – tegevustulu eelneval aruandeperioodil) / tegevustulu eelneval aruandeperioodil) x 100

Tulu ettevõtlusest, muutus (%) = (tulu ettevõtlusest aruandeperioodil – tulu ettevõtlusest eelneval aruandeperioodil) / tulu ettevõtlusest eelneval aruandeperioodil x 100

Lühikohustiste kattekordaja (kordades) = käibevara / lühiajalised kohustused

Tööjõukulu osakaal tegevuskuludes = (tööjõukulud/(tööjõukulud + tegevuskulud)) x 100

Maakonna arendustegevused

Maakonna arendusjuhi ülesandeks on strateegiline kavandamine, ruumiline planeerimine, uuringute läbiviimine, maakondliku arendustegevuse koordineerimine, riiklike programmide realiseerimine maakonnas ja arendusmeeskonna eestvedamine.

Maakonna arengut suunavateks dokumentideks on Pärnu maakonna planeering (2018), arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ ja selle tegevuskava aastateks 2024-2028.

Maakondliku arendustegevuse tegevused aruandeperioodil:

- Viidi läbi maakonna arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ seire ja tegevuskava uuendamine, mis kiideti heaks 08.11.2024 Pärnumaa Omavalitsuste Liidu üldkogus ning suunati omavalitsuste volikogudele heakskiitmiseks. Aruande esitamise ajaks on dokumendi heaks kiitnud kõik Pärnumaa volikogud.
- Maakonna arengustrateegia elluviimise toetuse meetmest rahastatavate projektide väljaselgitamine ja meetmetaotluste ettevalmistamine.
- Maakonna omavalitsuste arendustöötajate koolitussarja „ArendusKOBAR“ käivitamine ja koolituste ning õppepäevade läbiviimine neljal korral erinevatel teemadel. Eesmärgiks maakonna omavalitsuste arendustöötajate võrgustamine, ühises informis hoidmine ning tugimine ühiste probleemkohtade lahendamisel.
- 16.04.2024 pööripäeva foorumi „Pärnumaa 100 000“ korraldamine. Ürituse eesmärk oli era- ja avaliku sektorit panna rohkem mõtlema, et mida saame teha ühiselt selleks, et Pärnumaale tuleks elama rohkem inimesi. Läbivalt käis läbi erinevaid teemasid nagu kinnisvara probleemid, haridus, töökeskkond ja valmidus uusi inimesi enda kogukonnas tervitada.
- 04.12.2024 „Jätkusuutliku Pärnu arengufoorumi“ korraldamises ja läbiviimises osalemine. Foorumiks koguti kokku piirkonna ja riigi tippeksperdid, et arutada ja kujundada Pärnu ja Pärnumaa majanduse ja arengusuundi ning võimestada koostööd kõigi sektorite vahel.
- Pärnumaa Omavalitsuste Liidu strateegilise ja ruumilise planeerimise komisjoni sujuva töö tagamine, komisjon kogunes aasta jooksul kahel korral.
- Osalemine maakonnaplaneeringute ning riigi eriplaneeringute menetluses.
- Vajalike maakondlike tegevuste käivitamine ja tööshoidmine: erinevate meetmete elluviimiseks maakondlike hindamiskomisjonide formeerimine, ühisprojektide ettevalmistamine, seminaride korraldamine, info hankimine ja levitamine, teemapäevadele kaasamine (sh veebis).
- Tugi Pärnumaa Omavalitsuste Liidu märtsis 2023 kevadseminari korraldamisel Ojako Puhke- ja koolituskeskuses. Maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeetme detailsem analüüs ja käsitus, potentsiaalsete projektiideede läbimängimine.
- Tugi Pärnumaa Omavalitsuste Liidu augustiseminari korraldamisel Varbla Puhkekülas. Ülevaade arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ seirest.
- Kättesaadavate kvaliteetsete avalike teenuste meetme korraldamine maakonnas, meetme läbiviimiseks tingimuste loomine, vastava komisjoni komplekteerimine, selle töö käivitamine.
- Arengustrateegias „Pärnumaa 2035+“ viidatud maakondlike ühisprojektide ettevalmistuse toetamine.

Maakonna turundustegevused

2024. aastal jätkati seniste tegevustega, milleks olid sisuloome parnumaa.ee lehele, sotsiaalmeedia turundus, arenduskeskus.eu sisu lisamine, erinevate koolituste korraldamine, kohtumised omavalitsuse turundus- ja kommunikatsioonispetsialistidega, ettevõtjate nõustamine. TurundusKOBAR keskendus Pärnumaa ettevõtlus- ja elukeskkonna turundamisele ning turundusalaste pädevuste tõstmisele kohalike ettevõtjate seas. Eesmärgiks oli suurendada ettevõtjate turunduskompetentsi, tugevdada koostööd ja tõsta Pärnumaa kui atraktiivse elu-, töö- ja ettevõtluskeskkonna nähtavust.

Pärnumaa turundusjuhi poolt eestveetav turundusKOBAR täidab nelja eesmärgi:

- Koostöö hoogustamine erinevate organisatsioonide, ettevõtjate ning kohalike omavalitsuste vahel.
- Kohalike turunduskompetentside ja -inimeste koondamine ühte võrgustikku, mis loob rohkem koostööd.
- Turundusalaste pädevuste tõstmine, et kohalikud ettevõtjad oskaksid enda tegevusi ise paremini turundada või targa tellijana tegutseda.

- Pärnumaa kui sihtkoha turundamine atraktiivse elu-, ettevõtlus- ja töökeskkonnana koostöös kohalike omavalitsuste, ettevõtjate ja organisatsioonidega.

Toimused koolitused, millel kokku osales 150 inimest. Koolituste eesmärk oli ettevõtjate turunduskompetentside parandamine ning koostöö parandamine:

- „SEO – kuidas teha sisuturundust ning rohkem kohapealset koostööd?“;
- „Sotsiaalmeedia võimalused ning video“;
- „Kampaaniatest ja nende planeerimisest“;
- „Kodulehe tegemisest maalähedaselt“;
- „Tutvumine Google ettevõtteprofiiliga“;
- „Facebooki reklaamid edasijõudnutele“;
- „Facebook+Canva algajatele“;
- „Saa sõbraks meiliturundusega“.

Korraldati Võti Tulevikku digikampaania (osales 9 ettevõtet), mille eesmärk oli tutvustada Pärnus toimetavate ettevõtete töö- ja praktikavõimalusi ning Maal Elamise päeva digikampaania (osales 21 ettevõtet), eesmärgiga tutvustada Pärnumaal elavad inimesi, ettevõtteid ja kogukondi ning tõsta Pärnumaa nähtavust elukeskkonnana.

TurundusKOBARa tegevuste tulemusel kasvas Pärnumaa ettevõtjate turundusalane teadlikkus ja koostöövõrgustik. Suurenenud huvi koolituste vastu ning edukad kampaaniad tõid positiivset tagasisidet ja aitasid kaasa Pärnumaa atraktiivsuse tõstmisele. Koostööd tehakse ka kõigi Pärnumaa omavalitsustega ja muude organisatsioonidega (näiteks HR Foorum, Pärnumaa Kaubandus-Tööstuskoda, Pärnumaa Ettevõtete Koda).

Ettevõtluskeskkonna arendustegevus

Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete toetamise programmi raames nõustati aruandeperioodil 221 ettevõtjat, anti 20 eelhinnangut Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA-st taotletavatele Starditoetustele ja korraldati erinevaid koolitusi:

- „Alustava ettevõtja baaskoolitus“, 33 osalejat;
- „Kohtumine rahakratiga“, 90 osalejat
- „Google Ads - Tasulised reklaamid Google otsingus“, 22 osalejat
- „Kuidas Google otsingumootoris silma paista?“, 35 osalejat
- „Maksunõksud ja mida toob uus maksuaasta 2025?“, 43 osalejat
- „Võta müük enda kontrolli alla“, 30 osalejat

Lisaks toimus rahvusvaheline konverents „Sünteesiliste kütuste tootmine avamereenergiaga: uue vesinikumajanduse edendamine“, mille korraldajad olid Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Hollandi saatkond Eestis, Pärnumaa Arenduskeskus, Metrosert AS, Eesti Välisinvesteeringute Keskus ja Power2X. Konverentsi fookuses on kestliku vesiniku roll tuleviku energiamiksis, eriti aga selle roll transpordisektori dekarboniseerimisel. Üritus tõi kokku eksperdid ja tööstusharu esindajad üle kogu Euroopa, et jagada teadmisi ja edendada koostööd.

Disainisuunalised tegevused ja suurem tähelepanu tootedisainile on Pärnumaa Arenduskeskuse fookuses olnud juba alates 2022. aastast, kui alustati erinevate disainiürituste ja tootedisaini suunitlusega õppereiside korraldamisega. Kasvav osalejate arv ja aktiivne huvi disainivaldkonna vastu on tõestanud teema olulisust ja vajalikkust ettevõtjate jaoks, mis omakorda viis disainiKOBARa moodustamiseni.

DisainiKOBAR koondab Pärnumaa ettevõtteid, mis tegelevad tootedisaini ja/või disaintoodetega ning laiemalt maakonna ettevõtjaid ja ettevõtlikke inimesi, kellel on huvi disainivaldkonna vastu. DisainiKOBARa tegevustes osalevad nii ettevõtted, kes juba kasutavad disainilahendusi ja -tööriistu oma toodete-teenuste arendamisel kui ka ettevõtted, kes alles plaanivad sellega lähiajal algust teha. Kuigi väärtusahelas ülespoole liikumine ei toimu üleöö, võimaldab läbimõeldud disainikasutus ja disainimõtlemise tööriistade rakendamine ettevõtetel oma väärtuspakkumist täiustades arenguhüpet

teha. DisainiKOBARa tegevused on katalüsaatoriks ettevõtetes disainiprotsesside käivitamisel ning uute teenuste ja toodete arendamisel, mis loovad suuremat lisandväärtust ning kasvatavad pikaajaliselt ettevõtete konkurentsivõimet nii kodu- kui ka välisurgudel.

Aruandeperioodil keskendus disainiKOBAR Pärnumaa ettevõtjate disainiteadlikkuse suurendamisele ja disainimõtlemise tööriistade tutvustamisele. Eesmärgiks oli toetada ettevõtete väärtuspakkumise täiustamist ja konkurentsivõime kasvu läbi teadliku disainikasutuse.

Aruandeperioodi tegevused:

- Disainiettevõtjate õppereis Madridi, osalejate arv 16 inimest;
- õppereis Lissaboni (Lissaboni disaininädala külastus);
- Õppereis Kopenhaagenisse (disainifestivali 3DaysOfDesign külastus);
- Õppereis Berliini (november 2024), kohtumised disainiettevõtjatega, disainituru külastus, saksa disainimaastiku ja turu kaardistamine. Õppereis viidi ellu koostöös disainer Karl Korsariga;
- Õppereis Saaremaal ja kohtumised kohalike disainiettevõtjatega. Kohtuti 5 ettevõtjaga: HTM Karolin OÜ (kosmeetikabrändi Hoiahomespa looja ja arendaja), rõivabränd NOLA OÜ, kudumitebränd HERTTA, KÕUSIKODU OÜ, osaühing HOMMIKU (HÖME sisuettevõtte);
- DisainiAkadeemia Saaremaal (november 2024), mis sisaldas disainialast koolitust Kuressaare Ametikoolis ning kohtumist erinevate disainivaldkonna ettevõtjatega;
- Kohtumine Pärnu disainiettevõtjaga Kairi Tähe, ettevõttest BlackGiraffe;
- Koolitus "E-portfoolio loomine Canva programmis", koolitaja Maarja Pajusalu;
- Disainiettevõtjate koostöökohtumine Pärnus, osalejate arv 47 inimest;
- Tootedisaini töötuba, osalejate arv 24 inimest;
- Disainiettevõtjate koostöö kogunemine, osalejate arv 20 inimest;

Naisettevõtjate võrgustiku arendamisega on Pärnumaa Arenduskeskuse juures tegeletud juba 10 aastat. Ühena esimestest Eestis võttis Pärnumaa Arenduskeskus fookusesse naisettevõtjate arvukuse tõstmise, uute töökohtade loomise ning naiste asutatud ettevõtete majanduskasvu suurendamise, seda läbi omavahelise koostöö toetamise ja erinevate koolituste ning tugiteenuste pakkumise.

Senised naisettevõtjatele suunatud tegevused on olnud eelkõige erinevad koolitused, suuremad ja väiksemad üritused ning õppereisid. Tänapäevaks on naisettevõtjate võrgustikuga liitunud 700 naist Pärnumaalt, tekkinud on aktiivne koostöövõrgustik, kus naisettevõtjate vahel on käivitunud erinevad koostööprojektid ja ühistegevus.

Aruandeperioodi tegevused:

- Naisettevõtjate üritus, 28 osalejat;
- Koolitus "VoicePilates", 14 osalejat;
- Teostamise aeg: 2. mai 2024
- Koolitus "Etikett", 20 osalejat;
- Koolitus "Persoonibränd", 40 osalejat
- Koolitus "Stilisti nõuanded ettevõtjale", 35 osalejat;
- Koolitus "Generatsioonide erinevused", 27 osalejat.

Aruandeperioodil keskendus naisettevõtjate võrgustiku arendamine Pärnumaa naisettevõtjate kogukonna kasvatamisele ja ettevõtlusalase teadlikkuse suurendamisele. Eesmärgiks oli toetada naisettevõtjate koostöövõimaluste loomist ja kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste arendamist.

Noorte ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe arendamine

Noorte ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe maakonnaülene ja süsteemne eestvedamine sai alguse 2016. aastal. Ettevõtlikkuse kasvatamiseks alustati üle-eestilise haridusprogrammi Ettevõtlik Kool eestvedamisega maakonnas. Ettevõtlusõppe edendamiseks pakutakse lisategevusi Junior Achievement Eesti mini- ja õpilasfirmade programmidele.

Koolid rakendavad ettevõtlikku õpet, välja on kujunenud süsteem ettevõtjate kaasamiseks, koolides tegutsevad õppefirmad. Ettevõtliku Kooliga liitunud koolid rakendavad haridusinnovaatilisi (õppeainete lõimimine ja sidumine väljaspool kooli toimuvate ettevõtlikkust ja ettevõtlust arendavate tegevustega, IKT vahendite ja veebirakenduste kasutamine õppetöös jne) meetmeid õppeprotsesside korraldamisel. Maakonnas tegutsevad ettevõtlus- ja majandusõpetajate ning Ettevõtliku Kooli võrgustikud. Rahatarkuse mentorklubi osalejatest on välja kasvamas investeerimisklubi, mis on avatud kõigile

huvilistele, kel soov teadlikumalt enda rahaasju planeerida või klubist saadud teadmisi koolis õpilastele edasi anda. Toimuvad maakondlikud võistlused ja konkursid ning keskselt on organiseeritud osalemine üleestilistel võistlustel ja konkurssidel. Tegevused toetavad ettevõtlikkuse arenemist ning süsteemset rakendamist. Koolid on kaasatud Pärnumaa ettevõtlusnädala planeerimisse, osaletakse erinevatel arenduskeskuse seminaridel, koolitustel, õppereisidel.

Pärnumaa Arenduskeskuse eestvedamisel või kaasabil toimus 2024. aastal noorte ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe edendamiseks 82 sündmust, kus osales 4050 inimest.

Aruandeperioodi tegevused:

- sTARTUp Day - Pärnumaa ettevõtlus- ja majandusõpetajate osalemine ärifestivalil;
- KarjääriStart - Pärnumaa koolide ja vabatahtlike kaasamine ürituse korraldusse;
- JÄÄRMARK meeskonnaüritus;
- Õppefirmade laat JÄÄRMARK Pärnu Kaubamajas;
- Õpilasfirmade jõululaat Port Arturis;
- "Looma uueks" konkurss: Taaskasutuse ja ringmajanduse teemaline konkurss, 16 meeskonda üheksast koolist;
- Cashy Challenge x Pärnumaa 2024: veebipõhine investeerimismäng, kus osales 27 meeskonda 14 koolist;
- Majanduse veebiviktoriin: 412 osalejat 14 koolist;
- Pärnumaa Rahatarkuse Klubi: kokku 102 osalejat, igakuistel kohtumistel 20-40 osalejat;
- Õppereisid ettevõtetesse ja haridusasutustesse: osales üle 1000 õpilase 14 koolist, külastati 51 erinevat ettevõtet, haridusasutust ja organisatsiooni;
- Mini- ja õpilasfirmade laadad: 6 laata, 680 osalejat;
- Mini- ja õpilasfirmade võistlused: 3 võistlust, 176 osalejat;
- Mini- ja õpilasfirmade koolitused: 12 koolitust, 520 osalejat;
- Pärnumaa Noorte Inspiratsioonipäev: osales üle 500 noore.

Tunnustusüritus Pärnumaa tegijad 2024

Ettevõtjate ja kodanikuühiskonna tunnustusüritus „Pärnumaa Tegijad“ toimus 29.11.2024 Sindi Seltsimajas. Üritus, mis on igal aastal kasvanud, on suunatud Pärnumaa silmapaistvate isikute tunnustamisele ning eesmärgiks on näidata laiemalt, milliseid saavutusi Pärnumaal tehakse. Üritus sai kajastust mitte ainult kohalikes meediaväljaannetes, vaid ka üleriigilises meedias.

Üritus toimus koostöös Pärnumaa omavalitsustega ja erinevate partneritega, kes samuti väljastavad oma auhindu. Näiteks Pärnu Postimees on valib aasta toodet, LHV pank on tunnustab tublimat Pärnumaa Ettevõtlusinkubaatori osalist ja Pärnu Kaubandus-Tööstuskoda valib Aasta vastutustundliku ettevõtte. Iga Pärnumaa omavalitsus valis omale piirkonna aasta ettevõtja. Lisaks tunnustati Pärnumaa aasta terviseedendajat ja valiti Pärnumaa tervisetegu.

Kategooriad olid avalikud ja kandidaate sai esitada spetsiaalse Pärnumaa Tegijate veebilehe kaudu. Tehtud ettepanekute seast tegid lõplikud valikud selleks eraldi erinevate sektorite esindajatest moodustatud ettevõtlusvaldkonna-, vabaühenduste valdkonna- ja tervise- ja turvalisuse valdkonna žüriid.

Tunnustusüritusel esines spetsiaalselt selleks õhtuks loodud bänd „KärbeS“, bändi liikmeteks Pärnumaa Arenduskeskuse töötajad ja Pärnumaa ettevõtjad.

Pärnumaa ettevõtlusinkubaator

Inkubatsiooniteenust osutatakse Pärnumaal alates 2015. aastast. Esialgselt kehvades tingimustes tegutsenud ettevõtlusinkubaator sai uue hoo sisse 2020/2021. aastal, kui arenduskeskuse ja ülikooli koostöös viidi TÜ Pärnu kolledž, ettevõtlusinkubaator ja arenduskeskus ühisesse tegevusruumi ning sisutegevuste elluviimiseks kaasati Tallinna Teaduspark Tehnopol. Tehnopoly kaasamisega keskendus inkubaator kasvavate ettevõtlussuundade innovaatiliste firmade tugimisele eelkõige tehnoloogia ja rohemajanduse valdkonnas, puhkemajandussektoris ja loomeettevõtluses.

TÜ Pärnu kolledži, ettevõtlusinkubaatori ja arenduskeskuse ühisesse tegevusruumi viimine ja Tehnopolis kaasamine sisutegevuste elluviimisesse on võimaldanud tõsta inkubatsiooniteenuse kvaliteeti ning kaasata inkubaatorisse rohkem eriliimelisi ettevõtteid. Inkubatsiooniteenuse võimestamise kaudu ning sünergiate tulemusel on kasvanud valdkondliku kompetentsi tase, suurenenud ettevõtete ekspordivõime, lisandunud uusi ettevõtteid, tasuvaid ja tarku töökohti, innovaatilisi ja kõrge lisandväärtusega tooteid ja teenuseid. Ettevõtlusinkubaatoris jätkub ettevõtlikkuse arendamine ja toetamine ambitsioonikamate äriideede tekke soodustamiseks. Häkatonide ja eelinkubatsiooni programmide kaudu sünnivad uudsed lahendused, mis võimaldavad ressursse kokku hoida ning toodete ja teenuste kvaliteeti tõsta, parandades seeläbi ühiskonna toimimist, majanduse konkurentsivõimet ning kestlikku arengut. Suurenenud on ettevõtjate võimekus teha rahvusvahelist koostööd ning kaasata kapitali finantsturgudelt.

Inkubatsiooniprogrammis 2024/2025 alustas 8 ettevõtet: Mailabl, Vuffy, Kodukaitse, Silver Dropship, Õnnelik Spordilaps, Verum Interactive, AutoStock, Skill Up.

Aruandeperioodi tegevused, osalemine sündmustel ja üritustel:

- Inku Mastermind grupp (märts-juuni 2024);
- Inku Inspo: "Kas AI on Sinu uus tiimiliige?" (27.03.2024, 22 osalejat);
- Äriideest ettevõtjaks (28.-30.05.2024, 60-80 osalejat);
- Enesejuhtimine ja ettevõtte juhtimine (14.05.2024, 11 osalejat);
- Pärnu inku tulevikupäev (22.11.2024, 10 osalejat);
- Startup Day Tartus (24.-26.01.2024);
- Teadusparkide ja inkubaatorite seminarid (talv ja suvi);
- Startup Estonia strateegiafestival (18.-19.06.2024);
- Startup Estonia õppereis Soome (24.-27.09.2024);
- Rahvusvaheline koostöö teadusparkide ja arenduskeskustega Läänemere riikides, toetades inkubantide rahvusvahelistumist ja turgudele sisenemist.

Teadusmahukuse kasvatamine

Eesti ettevõtluse arengus on piirkonniti suured erinevused, teadus- ja arendustegevused on peamiselt koondunud Tallinna ja Tartusse, nendele lisaks on piirkonnana mingilgi määral teadusmahukama ja innovatsioonirikkama ettevõtluse arendamise plaanis kaardil Pärnu- ja Ida-Virumaa. Pärnumaa ettevõtete võimekus uusi ärimudeleid rakendada ja tehnoloogiaid kasutusele võtta on paraku piiratud – kuigi maakondlikul tasandil tegutseb ettevõtlushuvilistele ja ettevõtetele vajalik tugisüsteem, puudub teadmus ja tehniline baas teadusmahukate lahenduste katsetamiseks ja testimiseks; tööjõumahukates ettevõtetes süveneb palgasurve; napib kõrgelt kvalifitseeritud spetsialiste ja oskustöölisi; ekspordis domineerivad tööjõumahukad valdkonnad; lisandväärtust ja hõivet loovad peamiselt väikese ja keskmise suurusega ettevõtted, sh mikroettevõtted.

Arenduskeskus jätkab regionaalse innovatsioonisüsteemi osana loodavas innovatsioonikeskuses KOBAR seniste teenuste pakkumist ja edasiarendamist. Nõustamiste, koolituste, kohtumiste, messide ja õppereiside, mentorluse ning ekspertide kaasamise kaudu saavad ettevõtjad kursis olla uusimate arengutega ettevõtluses, teaduses ja hariduses. Innovatsioonialase teabe (analüüsid ja turuseire, innovatsiooni- ja arendusosakud) jagamise tulemusena suureneb ettevõtete innovatsioonivõimekus ja teadlikkus digi- ja rohepöörde osas, koostöö teadusasutustega.

Tegevused ettevõtete lisandväärtuse tõstmise soodustamiseks:

- Innovatsiooniteadlikkuse ja -võimekuse edendamine. Et ettevõtted oleksid valmis rohkem investeerima teadus- ja arendustegevusse, et luua uusi ning täiustada olemasolevaid tooteid ja teenuseid, jätkatakse innovatsiooniteenuste ja arenduskoostöö võimaluste tutvustamisega seminaride, õppekäikude, häkatonide ja teiste avatud innovatsiooni ning koosloometegevuste abil, kuhu kaasatakse nii arenduskoostöö spetsialiste kui valdkondlikke eksperte.

Teadmussiirde tõhustamiseks ja teiste kogemustest õppimiseks aidatakse ettevõtetel luua koostöösidemeid nii Eesti kui rahvusvaheliste teadus- ja haridusasutustega.

- Turundus- ja müügiialaste kompetentside arendamine. Koolituste ja nõustamiste (sh sotsiaalmeedia- ja sisuturundus, SEO jm), aidatakse ettevõtetel nutikamalt (sh tehisintellekti- ja reaalarajamajanduse tööriistade rakendamise abil) oma brändi arendada ja ressursitõhusamalt turundada.
- Töötajate pädevuste kaasajastamine. Toetatakse tööandjate vajadustele vastavate koolitusprogrammide väljatöötamist, mis hõlmavad nii spetsiifilisi erialaseid koolituskursusi, kaasaegse juhtimise koolitusi kui ka kolmikpöördega kaasnevate muudatuste edukaks elluviimiseks vajalikke nõ targa tellijana tegutsemise koolitusi.
- Nutikam tootmine läbi tööprotsesside optimeerimise. Ettevõtetele tuuakse erinevate kompetentsikeskuste teenused, sh digitaliseerimist, automatiseerimist ja robotiseerimist võimaldavate uute tehnoloogiate rakendamine ja juurdepääs erinevatele, sh rahvusvahelistele koostöövõrgustikele.
- Ekspordi arendamine. Toetatakse ettevõtete laienemist uutele turgudele ning toodete ja teenuste ekspordit. Pakutakse võimalust tutvuda potentsiaalsete sihtturgudega, toetatakse ekspordiplaanide koostamisel, kontaktide loomisel, rahvusvaheliste messide külastamisel ning ekspordialaste koolituste ja nõustamistega.

Aruandeperioodil keskendus Pärnumaa Arenduskeskus teadusmahukuse ja innovatsioonivõimekuse suurendamisele, toetades ettevõtete suutlikkust teadusmahukate lahenduste rakendamisel ja koostöö arendamisel teadusasutustega. Pärnumaa Arenduskeskus panustas juhtühma liikmena aktiivselt Eesti Maaülikooli teadlaste poolt koostatud Lääne-Eesti ringbiomajanduse teekaardi väljatöötamisse. Valminud teekaart pakub praktilisi juhiseid biomajanduse potentsiaali avamiseks piirkonnas ning toob esile olulised tegevussuunad teadusmahuka ja väärtusahelapõhise ringbiomajanduse rakendamiseks. Arenduskeskus täidab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt initsieeritud teekaardi tegevuste elluviimisel Pärnumaal võtmerolli, olles teadmussiirde vahendajaks ettevõtjate ja teadusasutuste vahel. Selle eest pälvis Pärnumaa Arenduskeskus 2024. aasta novembris märkimisväärse tunnustuse Eesti Maaülikoolilt, saades tunnustatud kui usaldusväärne ja innovatsioonile suunatud partner ringbiomajanduse valdkonnas.

Korraldati 16.–17. mail 2024 Pärnus koostöös Võiste Aiandiga esimene rahvusvaheline häkaton, mis keskendus kohalike bioressursside täielikule väärindamisele. Häkaton tõi kokku osalejaid seitsmest riigist ning viis ettevõtteid ja teadusasutused kokku teadusmahukate lahenduste loomiseks. Ürituse tulemusel loodi mitmeid uuenduslikke ideid ja rahvusvahelisi kontakte, mis tugevdasid Pärnumaa Arenduskeskuse rolli biomajanduse innovatsiooni eestvedajana. Koostöös Eesti Maaülikooli, PlantValor'i, Tehnopoly, METK-i ja Euroopa juhtivate teadus- ja arendusasutustega loodi väärtuslikud koostöövõrgustikud.

Lisaks korraldati mitmeid õppekäike ja kohtumisi, mis olid suunatud ettevõtjate teadmiste ja kontaktvõrgustiku laiendamisele. Olulisemate tegevuste hulka kuulusid mais toimunud visiit Tšehhi Vabariiki inseneeriavaldkonna messile Maker Fair Prague, juunis TalTech Mektory külastus ja kohtumine tehisintellekti ja robotika kompetentsikeskuse AIRE esindajaga ning novembris õppekäik Polli Aiandusuuringute Keskusesse. Nendel üritustel tutvustati ettevõtjatele digitaliseerimise ja automatiseerimise uusimaid lahendusi, pakkudes praktilisi teadmisi innovatsioonivõimekuse kasvatamiseks.

Aruandeperioodi jooksul tehti järjepidevat teavitustööd, keskendudes ettevõtjate teavitamisele innovatsiooni- ja arendusosakute ning bioressursside väärindamise uute toetusmeetmete ja avatud innovatsioonivõimaluste kohta. Tegevuste kaudu toetati ettevõtete teadlikkuse ja suutlikkuse kasvu teadusmahukates valdkondades, aidates neil paremini orienteeruda teadus- ja arenduskoostöö võimalustes.

Aruandeperioodi lõpuks on tegevused teadusmahukuse ja innovatsioonivõimekuse arendamiseks edukalt käivitatud, kuid projekt jätkub. Valminud on Lääne-Eesti ringbiomajanduse teekaart, toimus rahvusvaheline häkaton ning korraldati mitmeid õppekäike ja kohtumisi, mis kõik on loonud tugeva aluse teadusmahukuse suurendamiseks Pärnumaal. Järgnevatel aastatel on kavas jätkata koostööd teadusasutustega ning laiendada innovatsioonitrepit rakendamist, pakkudes ettevõtetele süsteemset tuge teadusmahukuse kasvatamiseks.

Ringmajanduse ja rohetehnoloogia arendamine

2022. aasta kevadel alustas Pärnumaa Arenduskeskuse, Pärnu Linnavalitsuse ja Pärnumaa Omavalitsuste Liidu algatusel tegutsemist roheKOBAR eesmärgiga edendada rohepöörde elluviimist ja kliimamõjudega kohanemist Pärnu maakonnas.

Ringmajandusel ja rohetehnoloogial on suur roll kestlikus majandusmudelil, sestap on loodud võrgustiku sihiks pakkuda ettevõtjatele, huviorganisatsioonidele ja kohalikele omavalitsustele sünergias tekkivat tuge uute teadmiste omandamise ning parimate praktikate tutvustamise ja kontaktide loomise läbi.

RoheKOBARa eesmärkide elluviimise üheks tegevuseks on suurendada teadlikkust ja motivatsiooni roheteemadega tegelemiseks Pärnumaal. Kord kuus toimuvad regulaarsed ROHEkolmapäevad, kus erinevad esinejad (kelle seast leiab nii ettevõtjatest praktikuid kui valdkondlikke eksperte) jagavad rohepöördega seotud teemadel põnevaid teadmisi, tulevikuenergeetikast jäätmemajanduseni välja.

Samuti toimuvad roheKOBARa eestvedamisel erinevad koolitused, arutelud ning Pärnumaal rohepöörde elluviimiseks kogukonnaloome kaudu ühiste eesmärkide seadmine. Rohepöördesuunaliste tegevuste lõimimine avatud innovatsiooniplatvormi KOBAR teiste tegevustega võimaldab suuremat sünergia mitmete ettevõtluskeskkonna toetamise tuumküsimumustega nagu digitaliseerimine, tööjõu kompetentside arendamine, teenusedisain. Tegevuste raames toimub sihtgruppide kaasamine, infokanalite loomine ja haldamine, rohepöörde teemaliste infopäevade läbiviimine, parimate praktikate jagamine eri koostööformaatides. Ideekonkursside, disainisprintide, häkatonide jm vormides rohe- ja innovatsiooniideede ning rakenduste loome ja jagamine, ettevõtetele ressursi- ja energiasäästu alaste konsultatsioonide pakkumine või konsultandi kaasamine.

- Jaanuaris osales roheKOBAR kogukonnajuht osales Innosprindis, kus aidati Kliimaministeeriumi meeskonda ÜVVKAK (ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavade) digitaliseerimise teemal. Jätkusuutlikkuse edendamine jõudis ka Pärnumaa Kutsehariduskeskusesse, kus esimese rohenädala avamisel pidas kogukonnajuht loengu ringmajandusest ja jäätmetest. Lisaks toimus 17. jaanuaril koostöös SEI Tallinna ja Pärnu kolledžiga rohekolmapäev, kus arutati vähese süsinikuheitega turismi arendamise üle Eestis. Kuu jooksul toetati ka õpilasfirmasid ning osaleti Tartus Startup Day-l, jagades seal kogemusi ja roheteemalist teadlikkust.
- Veebruaris võrrustati Green4Life projekti partnereid, kellele tutvustati Rohekobara tegevusi ja koostöövõimalusi. Lisaks oli roheKOBAR esindatud Tallinnas toimunud tuuleenergia konverentsil, kus osaleti koos Pärnumaa Kutsehariduskeskusega. Need tegevused aitasid luua uusi sidemeid ja tugevdada koostööd taastuvenergia valdkonnas.
- Märts oli strateegilise planeerimise kuu, kus alustati roheKOBARa 2024–2026 strateegia väljatöötamist. Kuu alguses jagati Käärikul inkubaatorite talvapäevadel kogemusi Pärnumaa rohetegevustest. Lisaks kohtuti kohalike keskkonnaspetsialistide ja nõunikega, et arutada piirkonna keskkonnavalaseid väljakutseid. Märtsis hakati ka regulaarselt välja andma Rohekobara uudiskirja, mis jõuab üle 700 lugejani.
- Aprillis oli kogukonnajuht esindatud EASi konverentsil „Roheline laine“, kus ta osales paneeldiskussioonis teemal „Avaliku sektori ootused, nõuded, toetused.“ Toimus ka rohekolmapäev, mille keskmes oli kliimaseaduse arutelu. Lisaks viidi läbi intervjuud kohalike ettevõtetega, et mõista nende teadmisi jätkusuutlikkusest ja nende vajadusi, et aidata kaasa strateegia kujundamisele.
- Mais keskenduti taastuvenergia ja rahvusvahelise koostöö edendamisele. 10. mail toimus Pärnumaa Kutsehariduskeskuses tuuleenergia konverents „Tuulele avatud Pärnumaa“, kus roheKOBAR oli korraldustiimis. Kuu lõpus esines kogukonnajuht Sloveenias Green4Life projekti raames, tutvustades roheKOBARa saavutusi ja väljakutseid.
- Juuni tõi kaasa mentorlustegevuse. Kogukonnajuht kutsuti NULA inkubaatorisse mentordama meeskonda „Vajalik,“ kelle idee keskendus inventari rendile noortekeskustele.
- Juulis algasid ettevalmistused esimese Pärnumaa rohefoorumi korraldamiseks. Suheldi esinejatega ja pandi paika sündmuse struktuur, mis töötas pakkuda sisukat arutelu jätkusuutlikkuse ja roheteemade üle.
- Augustis oli tähelepanu all avalik esinemine ja koostöö kogukonnaga. 9. augustil osales kogukonnajuht Paides Arvamusfestivalil, kus osaleti arutelus „#TEEMIDATAHAD: Teekonna läbimiseks ei pea olema Super Mario.“ Lisaks toimus esimene roheKOBARa mõttekoja

kogunemine, kus arutati rohealgatuste edasiste sammude üle. Augustis algas ka rohefoorumi kampaania. Lisaks saavutas kogukonnajuht rahvusvahelist tunnustust, kui ta valiti Swedish Institute Impact Pioneer programmi, kuhu pääses 1400 kandidaadi seast 63 liiget.

- Septembris liitus Pärnumaa roheKOBAR Saksamaa ringmajanduse projektiga „Circular Rural Regions,“ mille raames jagatakse teadmisi ringmajandusest ja toetatakse vastastikku selles valdkonnas. Kuu lõpus toimus projekti kohtumine Berliinis, kus roheKOBAR tegi ülevaate senistest tegevustest. Samuti tugevdati koostööd Kliimaministeeriumiga, kes külastas roheKOBARat eesmärgiga süvendada Pärnumaa jätkusuutlikkuse alaseid projekte. Lisaks võõrustati Malta suursaadikut, kellele tutvustati taastuenergia võimalusi Pärnumaal.
- Oktoober tõi kauaoodatud esimese Pärnumaa Rohefoorumi, kus osales ligi 100 inimest. Foorumi arutelude keskmes olid jätkusuutlikkuse investeeringud ja nende pikaajaline mõju. Kuu teises pooles osales kogukonnajuht Rootsis Swedish Institute Impact Pioneer-programmi raames, kus tutvuti Rootsi teadus- ja innovatsioonikoostöö võimalustega. Kuu lõpus toimus ka Circular Rural Regions projekti online-kohtumine, kus jagati ringmajanduse algatuste edusamme.
- Novembris jätkus aktiivne koostöö ja teadlikkuse tõstmine. Kliimaministeerium kaasas Rohekobara arutelule, kuidas toetada omavalitsusi EL projektides osalemiseks. Samuti pidas kogukonnajuht Pärnu Koidula Gümnaasiumis loengu ringmajanduse rakendamisest äriideedes, kus osales pea 60 ettevõtlusõpilast. Lisaks viidi läbi kaks koolitust HUUBi noorte innovatsioonikeskuses, kus keskenduti mõjuettevõtluse ja jätkusuutlike ärimudelite teemadele.

Kokkuvõttes on Pärnumaa roheKOBAR olnud olulises rollis nii kohalike roheteemade edendamisel kui ka rahvusvaheliste koostööprojektide käivitamisel ja arendamisel. Esimesel poolaastal on loodud tugevad sidemed kohalike ettevõtete ja asutustega, tõstetud teadlikkust ringmajandusest ning jõutud uutele koostööplatvormidele. Kogukonna ja partnerite aktiivne kaasamine näitab, et roheKOBAR on jätkusuutlikkuse edendamisel Pärnumaa jaoks asendamatu partner.

IT-, inseneeria - ja juhtimisalaste teadmiste arendamine

2022. aastal kutsuti ellu personaliKOBAR, mis koondab endas Pärnu maakonna ettevõtete esindus- ja tugiorganisatsioonide, suuremate tootmis- ja turismiettevõtete ning tööjõu ettevalmistamisega tegelevate haridusasutuste esindajaid. PersonaliKOBARa eesmärgiks on leida toimivad ja paindlikud lahendused personali kompetentside kaasajastamiseks ning oluliste spetsialistide puuduse vähendamiseks, töötades ühiselt välja ettevõtjate vajadustel põhinevad täiendkoolitusprogrammid ja õppekavad. PersonaliKOBARas tegutseb teadmussiirde vahendamise ja Pärnumaa hariduspakkumise kaasajastamise ning mitmekesistamise nimel ligi 25-30 inimest 15 erinevast ettevõttest, asutusest ja organisatsioonist. PersonaliKOBARa eestvedamisel seati fookus kahele valdkonnale: juhtimine ning robotika/mehhatroonika.

Aruandlusperioodil keskendus personaliKOBAR Pärnumaa ettevõtete tööjõuvajaduste toetamisele ja juhtimiskompetentside arendamisele. Eesmärgiks oli pakkuda paindlikke lahendusi töötajate oskuste kaasajastamiseks ning vähendada kriitiliste spetsialistide puudust. Planeeritud tegevused hõlmasid juhtide arenguprogrammi elluviimist ja ettevalmistusi töösuhete alaste loengute käivitamiseks koolides. Kõik kavandatud tegevused viidi edukalt ellu ja tegevused jätkuvad.

Aruandeperioodi tegevused:

- Juhtide arenguprogramm – koostöös Pärnumaa tootmisettevõtete personalijuhtide ja juhtidega töötati välja ja piloteeriti juhtide arenguprogramm. Programmi eesmärk oli suurendada keskastmejuhtide pädevust tänapäevaste juhtimisteede alal, et aidata neil enesekindlamalt täita oma praegust juhirolli ning luua eeldused karjääriredelil järgmisele tasandile tõusmiseks. Koolitusprogramm koosnes kaheksast koolituspäevast, mis jagunesid nelja kahepäevasesse moodulisse. Kontaktõppe maht oli 64 tundi, millele lisandus 14 tundi iseseisvat tööd, sealhulgas individuaalse arenguplaani koostamine ning refleksioonide kirjutamine iga mooduli järel. 2024. aastal läbis programmi edukalt 29 osalejat 16 erinevast ettevõttest ja asutusest, kinnitades selle väärtust ja praktilisust nii osalejate kui ka nende organisatsioonide jaoks. Koolitajad olid Tartu Ülikooli professorid ja teadurid. Programmiga jätkatakse 2025. aastal.
- PersonaliKOBARa ja Pärnu HR Foorumi koostööprojekt „Töösuhete alased loengud koolides“. 2024. aastal valmistati ette 2025. aasta kevadel toimuvat pilootprojekti, kus ettevõtetes tegutsevad personalijuhid viivad koolides läbi töösuhete alased loengud.

Pärnu HR Foorum on 2019. aastal loodud vabatahtlik personalijuhtide võrgustik, mis tegutseb ilma ametliku juriidilise keha loomiseta. Algselt kümnest liikmest koosnenud foorum on kasvanud orgaaniliselt enam kui 40-liikmeliseks. Tegevused hõlmavad iganädalasi kohtumisi, kus jagatakse parimaid praktikaid tööohutuse, tervishoiu, töötajate heaolu ja juhtimise teemadel. Foorum korraldab ka seminare ja arutelusid, rääkides aktiivselt kaasa ka Pärnumaa arengu jaoks olulistel teemadel. Lisaks osalevad foorumi liikmed personaliKOBARa ja inseneeriaKOBARa tegevustes. Nad on aktiivsed koostööpartnerid Pärnumaa Ettevõtete Kojale, aidates kaasa piirkonna konkurentsivõime tõstmisele.

Noored on tööturul üks haavatavamaid sihtrühmi. HR Foorumi liikmete (personalijuhid) sõnul ei oma paljud noored tööle asudes piisavaid teadmisi oma õigustest ja kohustustest. Puudub kogemus töölepingute sõlmimisel, töötingimuste mõistmisel ja tööohutuse tagamisel. Sageli põhinevad noorte teadmised üksikutel kogemustel, mis võivad viia väärarusaamadeni. See teadmatus muudab noored haavatavaks ning võib kaasa tuua olukordi, kus nad langevad ebaõiglaste töötingimuste ohvriks (alatasustamine, lepingute puudumine jne).

Pilootprojekt viiakse ellu 2025. aasta märtsis viies Pärnumaa koolis. Koolitustelt saadavad teadmised aitavad noortel enesekindlamalt tööturule siseneda ning tööturul osaleda. Noorte töösuhete teadlikkuse tõstmine ennetab probleeme, suurendab nende kindlustunnet tööturul ning loob tugeva aluse tööandjate ja töötajate vaheliseks koostööks.

Pärnu maakonnas on piiratud võimalused tehnoloogiaalaste teadmiste omandamiseks ning kuna tööturul valitseb inseneeriavaldkonna spetsialistidest puudus, pärsib see tootmisettevõtete arengut, asutamist või ümberasumist Pärnumaale. InseneeriaKOBAR käivitati 2023. aasta novembris, see on Pärnumaal tegutsev koostöövõrgustik, mille eesmärgiks on toetada inseneeriavaldkonna arengut ja otsida uusi lahendusi ja koostöövõimalusi. 2024. aastaks oli võrgustikus umbes 20 liiget, esindades 10 erinevat ettevõtet ja organisatsiooni. InseneeriaKOBAR tegevused on mitmekesised, sisaldades koolitusi, õppereise ja ettevõtete külastusi, et arendada koostööd ja populariseerida inseneeriavaldkonda.

2024. aastal on inseneeriaKOBAR edukalt korraldanud mitmeid tegevusi, mille kaudu on tugevdatud koostööd Pärnumaa ettevõtete, haridusasutuste ja teadusorganisatsioonide vahel. Tegevused olid suunatud inseneeriavaldkonna populariseerimisele, uute teadmiste ja koostöövõimaluste leidmisele, samuti Pärnumaa kuvandi kujundamisele innovaatilise ja teaduspõhise piirkonnana.

Aruandeperioodi tegevused:

- Õppereiseid ja ettevõtete külastused. Regulaarselt toimuvad inseneeriaKOBARa koostöökohtumised, kust sai alguse ka traditsioon külastada võrgustikku kuuluvaid ettevõtteid. Esimene külaskäik leidis aset märtsis, kui külastati Fein-Elast Estoniat, teine aprillis, kui külastati Scanfili. Juunis toimus võrgustiku õppereis Tallinna, mille raames külastati Tallinna Tehnikaülikooli laboreid, Mektoryt, K-Space'i, Tehnoli ja Elroni Pääsküla Depood, lisaks tutvuti Tehnoli ja AIRE klubi tegemistega.
- Koolitused. Aprillis plaanis AIRE tehisintellekti- ja robotikakeskus korraldada Pärnus koolituse „Ettevõtte konkurentsivõime tõstmine läbi digitaliseerimise“ ning sellele järgneva AIRE klubi. Koolituse eesmärk oli tutvustada tööstusettevõtetele digiküpsuse hindamist ja tarkade tehnoloogiate kasutamist. Kahjuks jäid mõlemad üritused huviliste puudumise tõttu ära, kuna Pärnumaa ettevõtted on vastavad algataseme programmid juba varem läbinud ja ootavad pigem süvitsi minevaid koolitusi. Tulenevalt võrgustike liikmetelt saadud sisendist korraldati maikuuks praktiline 3D prototüüpimise koolitus, mis keskendus tööstus- ja tootmisettevõtete keskastmejuhtidele ja spetsialistidele, pakkudes teadmisi 3D modelleerimisest ja printimisest. 32 akadeemilist tundi hõlmasid nii veebipõhist õpet kui ka auditoorset ja praktilist tööd, osales 10 inimest neljast ettevõttest.
- Inseneeriavaldkonna populariseerimine. InseneeriaKOBAR tuumikgrupi liikmed külastasid valdkonna tutvustamise ja arendamise eesmärgil mitmeid olulisi sündmusi: Maker Faire festival Prahas, TalTechi innovatsioonifestival ja inseneeria infopäev Pärnumaa Kutsehariduskeskuses. Need külastused pakkusid rohkelt inspiratsiooni, jagasid uusi teadmisi ja avasid koostöövõimalusi, mis aitavad edendada inseneeriavaldkonna tuntust ja atraktiivsust Pärnumaal. 2024. aasta detsembris moodustati töögrupp, mille eesmärgiks on välja töötada toimivad lahendused, et toetada MATIK-õpetajate (matemaatika, füüsika, tehnoloogia, inseneriteaduste ja keemia) professionaalset arengut ja tõsta noorte huvi teadus- ja tehnikavaldkondade vastu. Töögrupp soovib leida viise, kuidas õpetajad saaksid oma teadmisi arendada ja noorte silmis inseneriteadused ning matemaatika atraktiivsemaks muuta.

InseneeriaKOBAR on tugevalt panustanud Pärnumaa inseneeriavaldkonna arengusse ja ettevõtete koostöövõrgustiku tugevdamisse.

Loomeettevõtjate koostöö arendamine

Loomemajanduse sektorite tegevusele keskenduva loomeKOBARa ellu kutsumine on tuginenud Pärnumaa kultuurivaldkonna, loovisikute, ettevõtjate ning organisatsioonide ühistel aruteludel ja probleemipüstitustel.

Põhieesmärkideks on tulemuslik koostöö kogukonnana, loomeettevõtluse teadlikkuse kasvatamine, erialaste kompetentside ja arenguvõimaluste pakkumine, olles tugevam konkrentsis ja nähtavam loometurul.

Rohkem fookust ja kaasatust noortele loomeinimestele ja loomeettevõtjatele, soodustamaks erialast tegevust ja selle nähtavust nii Pärnus ja Pärnumaal. Tegevused on olnud suunatud Pärnu linna ja maakonna loomeettevõtjatele, eesmärgiga arendada koostööd, ettevõtlusjulgust ja majanduslikku võimekust. Alustati loomeettevõtjate ja ettevõtlushuviliste kaardistamisega, milleks on loodud tegijate nimekiri lähtudes tegevusvaldkonnast. Eesmärgiga kaardistada iga loomegrupi valdkondade põhised tegevusvaldkondade esindajad, et tegevusvaldkonna tegijad koonduks ühisesse loomeettevõtlus gruppi moodustades erinevate loomekeeltega ja oskustega esindajad. Edasipidise eesmärgiga luua võimalus koondatud infogruppidega valdkonniti, et leida otsides ja vajaduspõhiselt sobiv loominguline koostööpartner, kelle teenused sobivad vastavalt tellija vajadustele, võimalustele ja sisulisele keelele. Võimalus omada koondandmestikku Pärnu linnas ja maakonnas tegutsevatele loovettevõtjatest. Andmestik on kasutamiseks kõikidele, kes soovivad vastavat teenust tellida või pakkuda koostööd. Selleks, et kaardistada ning ühendada loomeettevõtjate vajadusi, koolituste, tegevuste laiendamise või koolitusvajaduste ning motivatsiooniürituste osas, kutsuti ellu ürituste loomeKOOSOLEK sari. LOOME KOOSolekute sari on suunatud Pärnu linna ja maakonna loomeettevõtjatele, eesmärgiga arendada koostööd, ettevõtlusjulgust ja majanduslikku võimekust. Võimalus teha rohkem koostööd ja olla nähtavamad. Esimene loomekoosolek toimus 7.11.2024 Pärnu Muuseumis, mille esinejateks olid kutsutud vastavalt muusikavaldkonna ja kunstnike esindaja, et avada loomeettevõtlus teekonna tagamaid. Lisaks tutvustasid erinevaid projektivõimalusi ning vastavaid tegevusi EIS ja Loov Eesti esindajad-nõustajad. Lisaks toimus avatud vestlusring tutvustamaks loometegevusega seotud teemasid ja tutvustamaks osalejate tegevusvaldkondi lähemalt. Kokkuvõttes toimusid erinevate loomevaldkondade vahelisi aktiivseid kontaktide vahetusi edasiste tegevuste ühendamiseks ja uute ühistegevuste loomiseks. Järgmine loomeKOOSoleku kokkusaamine on planeeritud 2025. aasta veebruaris. LoomeKOOSOLEKute toimumiste ajavahemik iga kahe kuu tagant või siis vastavalt teemade püstituse või olulisuse järjekorras tihedamalt.

Lisaks panustas loomeKOBARa kogukonnajuht alltoodud Pärnumaa loomevaldkonnaga seotud ürituste ja sündmuste ettevalmistamisse ning korraldamisse. 2024 toimunud Mardilaadal oli aasta fookuses Pärnu ja Pärnumaa, käsitöölised-ettevõtjad. Selleaastase programmi koostas loomeKOBAR, kus mitmepäevase programmiga tutvustati erinevaid esinejaid ja ettevõtjaid nii Pärnust kui Pärnumaal. Lisaks ühines loomeKOBAR Tartu Ülikooli Pärnu kolledži tudengite õppekava nõustamisel pilootgrupiga disainimaks Pärnu madalhooajaks sündmuseid. Programmi lõppesitlus toimus jaanuaris 2025. Pärnumaa Tegijad 2024 osales loomeKOBARa kogukonnajuht kogu sündmuse kontseptsiooni ja programmi väljatöötamise ja läbiviimisega.

LoomeKOBAR on loonud aktiivse Facebooki kogukonna, et kiirendada ja tõhustada infovahetust. Lisaks planeeritakse andmebaasi avalikustamist, et hõlbustada koostööd ja pakkuda nähtavust kohalikele loomeettevõtjatele. LoomeKOBARa tegevused sisaldavad regulaarseid Pärnumaa loomemajanduse ettevõtjate, noorte, organisatsioonide, loovisikute ja haridustöötajate regulaarseid kogukonnaüritusi, kus toimub võrgustumine, arutelud, teematõstatused, paneelid, seminarid, koolitused, õppereisid, loomemajanduse alustavate ja tegutsevate ettevõtjate nõustamised, Pärnumaa loomemajanduse andmebaasi ettevalmistamine ning osapoolte ja võimaluste kaardistamine.

Vabaühenduste nõustamine ja tegevuse arendamine

Aruandlusperioodil keskenduti Pärnumaa kodanikuühenduste ja kogukondade toetamisele ning koostöövõrgustiku loomisele, pakkudes nõustamist, koolitusi ning võrgustumisvõimalusi. Loodud kogukonna koostöövõrgustik ehk koosloomeKOBAR toetab Pärnumaa kodanikuühenduste tegevust ning aitab luua eeldusi kodanikualgatuste tekkimiseks ja arenguks, läbi sotsiaalse innovatsiooni ja sotsiaalse ettevõtluse võimekuse kasvatamise, mitmekülgsete koolituste, juhendmaterjalide koostamise ja mentorprogrammide kaudu. KoosloomeKOBARas tegutsemine võimaldab vabaühenduste esindajatel arendada oma oskusi ja pädevusi, valideerida ideid ning saada praktilisi nõuandeid ja juhiseid, kuidas rakendada vabaühenduste tegevuses koosloome- ja disainmõtlemise tööriistu ning digitehnoloogiaid.

Aruandeperioodi tegevused:

- Nõustamine ja infovahetus: Konsultant nõustas nii alustavaid kui ka tegutsevaid vabaühendusi erinevatel teemadel, sh asutamine, tegevusvõimekuse suurendamine, rahastusvõimalused ja organisatsiooni arendamine, projektikirjutamine, põhikirjade muutmine ja finantsplaneerimine. Aruandeaastal oli nõustamiskordi Pärnumaal 92.
- Uudiskirjad ja infovahetus: 2024. aastal saadeti välja 10 uudiskirja ja 13 eraldi infokirja, mis sisaldasid teavet toetuste, sündmuste ja koolitusvõimaluste kohta. Uudiskirja kontaktibaasi kuulus 406 liiget.
- Käivitati uus kogukondade võrgustik kogukonnaKOBAR, mille raames toimusid kaks kogemusõhtut (oktoobris ja detsembris), pakkudes vabaühendustele võimalusi õppimiseks ja kogemuste vahetamiseks.
- Koolitused ja infopäevad: Toimus koolitus "Noorte kaasamine vabaühenduste tegevustesse", mille eesmärk oli anda MTÜde esindajatele teadmised noorte kaasamisest. Lisaks viidi läbi kuus infoõhtut kogukondadele erinevates omavalitsustes, et tutvustada vabaühenduste võimalusi ja luua sidemeid.
- Projektinõustamine: Konsultant toetas taotlejaid erinevates projektivoorudes, mille peamised väljakutsed olid seotud taotluste täpsuse ja eesmärgistamisega.
- Kohaliku omaalgatuse programmi menetlemine: viidi koos teiste maakondade KOP menetlejatega läbi 2 infopäeva ning korraldati kaks hindamiskomisjoni koosolekut; projektide kohapealseid vaatlusi ja kontrolle teostati kokku 30le projektile; projektivoorudesse esitati taotlusi 109 (kevel 61 ja sügisel 48).

Maakonna rahvatervise ja turvalisuse tegevused

Pärnumaa rahvatervise ja turvalisuse arengus järgiti arengustrateegia Pärnumaa 2035+ ja „Pärnumaa tervise- ja heaoluprofiili (THP), tervisedenduse strateegia 2035+ ja tegevuskava 2024-2027“ eesmärgid.

Maakonnaülesed rahvatervise arendustegevuse prioriteedid ja tegevused 2024. aastal:

- Pärnumaa THP, tervisedenduse strateegia 2035+ ja tegevuskava 2024-2027 valmis aasta alguses, seejärel tutvustati tegevuste edukaks elluviimiseks ja maakonnas otsustajate kaasamiseks strateegilist dokumenti ja tegevuskava erinevates maakonna juhtivorganites. Maakonna tervisearengustrateegia eesmärgi ja alaeesmärkide saavutamiseks on Pärnumaal esialgu plaan liikuda kahel suunal:
 - ✓ haridusasutuste pidajad ja juhid saada ühe laua taha ja ühte info-ja teadlikkuseruumi kaasaegsest haridussüsteemist ja sõlmida koolipidajate ehk kohalike omavalitsusjuhtidega maakonnaülene haridusasutuste ühislepe;
 - ✓ lapsevanemateni jõudmine läbi tööandjate - teadlikkuse tõstmine kuidas olla parem juht (ja ka lapsevanem), et töötajad saaksid olla paremad lapsevanemad.
- Maakonna tervisedenduse valdkonda panustajate tunnustamine vastavalt statuudile toimus plaanipäraselt, kategooriaid kaks: tervisedendaja ja tervisetegu. 17. septembril Riigi Tugiteenuste koosolekul toimus mõlema kategooria tunnustamisele kahe nominendi ja ühe laureaadi valimine ja hääletamine. Tulemuste väljavõtte koosoleku protokollist: Ühiselt otsustati võitjad ja nominendid järgmiselt: tervisedendaja 2024 Aadu Simisker, nominendid: Ilona Karama ja Kristi Kuusmik-Orav. Tervisetegu 2024 tasuta psühhiaatriaalaste loengute sari, nominendid raamat „Mida ma sünnin“ ja Tantsukool ja kogukonnakeskus Together Activity

Centers. Tunnustamine leidis aset Pärnumaa Tegijate tunnustusüritusel, tunnustatavaid kajastati kohalikes vallaajalehtedes ning veebiväljaannetes ja sotsiaalmeedias.

- Kohalike omavalitsuste terviseeeskondade võimestamine ja arendamine, kaasamine maakonna tervise ja heaoluprofiili eesmärkide tegevustesse.
- Pärnumaa Arenduskeskuse ja kõigi Pärnumaa omavalitsuste vahel sõlmiti tervisepaketi toetusleping tõendus põhiste tegevusprogrammide rakendamiseks.

Maakondliku rahvatervise võrgustiku prioriteetidid ja tegevused 2024. aastal:

- Pärnumaal on moodustatud siseturvalisuse koordineerimiseks maakonnas turvalisuse nõukogu, mille juurde on omakorda moodustatud valdkonnapõhised rahvatervisekomisjon ja liikluskomisjon. Kõikides on esindatud kõik maakonna seitse kohalikku omavalitsust ning lisaks erinevate valdkondade spetsialistid. 2024 toimunud koosolekud: 1 turvalisuse nõukogu koosolek, 6 rahvatervisekomisjoni koosolekut ja 2 liikluskomisjoni koosolekut.
- Rahvatervisekomisjon kaasatud üleriiklikule maakondade tervisekeskondade suvekooli, mille eesmärk on motiveerida ja võimestada maakonna rahvatervisekomisjoni liikmeid ja omavalitsuste tervisekeskondade juhte.
- Haridusvõrgustiku tervisedenduslik tegevus:
 - ✓ hetkeseisu kaardistamine haridusasutustes on toimunud kogu aasta vältel ja jätkub järgmisel aastal. Esmased tulemused on toonud esile vajaduse haridusasutuste vahelise koostöö edendamiseks, toimunud on koostööpäevad. Peamiseks eesmärgiks on haridusasutuste nõustamine ja võimestamine tervisedenduse valdkonnas, sh selgitades tervisedenduse tegevuskava olemasolu olulisust;
 - ✓ Koolis pakutava toitlustamise hindamiseks on aasta vältel külastatud viit haridusasutust. Külastused on toimunud nii individuaalselt kui koos Pärnu linnavalitsuse rahvatervisespetsialisti ja Terviseameti esindajaga. Lisaks toimus novembris haridusasutuste kokkade koolitus lasteaias Trall;
 - ✓ Juba traditsiooniks saanud Pärnumaa haridusasutuste Sügiskool toimus novembri teises pooles, osalejaid seekord 46, peamised teemad vaimse tervise toetamine ning nutisõltuvuse ohud ja selle märkamine.
- Terve aasta vältel toimusid tervist edendavate töökohtade võrgustiku kvisioonigrupi kohtumised.
- Vaimse tervise võrgustiku väravahoidjate (inimesed, kes oma töö või ühiskondliku positsiooni tõttu puutuvad kokku ning saavad mõjutada depressiooni põdevaid inimesi, nende lähedasi, suitsiidi riskigrupis olevaid inimesi ning suitsiidiohvrite lähedasi) võimestamise järjepidevuse jätkukoolitus sügisel toimus plaanipäraselt (esimesed toimusid sügisel 2022, jätkukoolitused 2023 ja 2024), eelnes eelmistel seminaridel osalenute edasise vajaduse kaardistamine ning vastavalt sellele sisu loomine, kaasati ka uusi seminaril osalejaid-väravahoidjaid. Seminar keskendus vaimse ja emotsionaalse heaolu edendamisele, pakkudes osalejatele võimalusi peatuda, reflekteerida ning arendada oskusi, mis toetavad nii enesehoold kui ka jätkusuutlikku toetamist teistele.

Maakonnaülesed turvalisuse arendustegevused 2024. aastal:

- Lõpetati 2023. aastal alustatud kogukonna kriisiks valmisoleku kaardistamise küsimustik.
- Pärnumaa Omavalitsuste Liidu turvalisuse nõukogul toimus üks täiskoosseisuline koosolek ja 3 erinevate töörühmade koosolekut.
- Maakonna siseturvalisuse spetsialist oli augustis toimunud Rapla-, Pärnu-, Järva-, Harju- ja Lääne-, Saare- ja Hiiumaa turvalisuse nõukogude ühisseminari peakorraldaja ning Pärnumaa turvalisuse nõukogu liikmed aktiivsed osalejad. Koolituse teemadeks Valeinfo ja radikaliseerumine ning Plahvatusoht ja pommitemaatika koolides, lisaks ka maakondade praktikate jagamine.
- Koostöös Politsei ja Piirivalveameti, Päästeameti, Sotsiaalkindlustusameti Ohvriabi, Terviseameti Mürgistusteabekeskusega, Punase Risti ja ka Naabrivalvega toimusid Pärnumaa omavalitsustes ohutuspäevad Paikuse osavallas, Toris, Kihnus, Häädemeestel, Audru osavallas ja Põhja-Pärnumaal.
- Detsembris toimus koostöös hõbeKOBARaga Pärnumaa seminar „Heaolu ja turvatunne vanemas eas“ Pärnu kolledžis ja üle veebisilla erinevates kogukonnakeskustes üle maakonna.
- Kitsamate sihtrühmade koolitused, seminarid ja õppused üleriiklikult ja maakonnas:

- ✓ Siseturvalisuse spetsialist võttis täies mahus osa Pärnus 29. jaanuaril toimunud Inimkaubanduse ABC koolitusel Pärnus (kood 240003ISF) ning osales üleriiklikul 5-päevasel EUPC koolitusel Tallinnas;
- ✓ POL turvalisuse nõukogu rahvatervisekomisjoni koosolek keskendus veebruaris liiklusohutusele, kus Transpordiameti esindaja Sirli Tallo tegi ülevaate toimunud liiklusõnnetustest, õpetas ohutult liiklema ning rääkis Transpordiameti pakutavatest koolitustest ning aprilli POL turvalisuse nõukogu rahvatervisekomisjoni koosoleku fookuses oli tuleohutus ja kriisivalmidus Päästeameti vaatest, kus Päästeameti esindaja Grete Arumäe tegi ülevaate nii majast endast kui ka Päästeameti pakutavatest koolitustest;
- ✓ Mais osales maakonna spetsialist ja maakonna elanikkonnakaitse ja kriisivalmiduse koordinaator koos maakonna teiste kriisiks valmisoleku spetsialistidega Sõmerus ELVL Tsviilkriisi ja riigikaitseeaduse seminaril;
- ✓ Mais osalemine Hiiumaa NATOga liitumise tähtpäevale pühendatud konverentsile “Eesti julgeolek – 20 aastat NATOga”.
- ✓ Septembril osalemine koolitusseminaril „KRIISIREGULEERIMISE KUNST 2024“ koos maakonna omavalitsuste kriisivalmiduse eest vastutavate isikutega.
- Spetsialist on kaasatud Saarde valla turvalisuse arenguprogrammi seminaridele ja tegevustesse, mille kokkuvõtted antakse üle maakonna teistele omavalitsustele 2025. aasta jooksul.

Maakonna toidutootjate konkurentsivõime suurendamine

Koostöövõrgustik toiduKOBAR jätkab 2018. aastal käivitunud ja vahepeal seiskunud maakonnaülest koostööd toidutootjate konkurentsivõime suurendamiseks. ToiduKOBAR koordineerib maakonna tasemel koostööd kohalike LEADER gruppidega (Pärnu Lahe Partnerluskogu (PLPK), Liivi Lahe Kalanduskogu, Roheline Jõemaa) ja PLPK kohaturundusprojektiga “Romantiline Rannatee” piirkonna toidutootjate ühisturunduseks ning innovatsiooni- ja ekspordivõimekuse tõstmiseks.

ToiduKOBAR panustab Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni ja ettevõtluse (TAIE) fookusvaldkondadesse järgmiste tegevustega:

- Toiduressursside väärindamine, sh kõrgema lisandväärtuse loomine toidutootmises ja põllumajandustootjate ekspordivõimekuse kasvatamine.
- Toidujulgeoleku tagamine, sh toidupettuste tuvastamine, tarbijate teadlikkus ja haritus toidu ohutuse ja kvaliteedi valdkonnas, toiduturvalisuse tagamine läbi lühikese tarneahela “Talust Taldrikule”, sh kohalike toidutootjate andmebaasi täiustamine.
- Digilahendused toiduainetetööstuses, sh koostöö teiste piirkondade edukate ettevõtete ja teadusasutustega.
- Kõrvalsaaduste ja jääkide kogumise, hoiustamise, väärindamise ja transpordilahenduste väljatöötamine ning vastava taristu loomine.
- Toiduinnovatsiooni ja tööstussümbioosi toetamine.
- Koostöö teadus- ja arendusasutustega, kelle tegevus on seotud toiduressursside väärindamisega, sh Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskus, BioCC OÜ, Eesti Maaülikool, Eesti Taimekasvatuse Instituut, Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Maaelu Teadmiskeskus jt.
- Ettevõtjate koolitused ringbiomajanduse, sinimajanduse, pakendidisaini, tootmise automatiseerimise, digitaliseerimise ja tehisintellekti jm kasutuselevõtuks.
- Info jagamine toetusmeetmete kohta, sh projektkirjutamise ja -juhtimise koolitused.
- Piirkonna tootjate heade praktikate näitel keskkonnasõbralike ja mahemajanduslike tootmismeetodite rakendamise toetamine senisest enamal määral. Pärnu maakonna (mis on juba täna suurima mahepõllumajandusliku pindalaga maakond Eestis) mahemajandusliku eelise suurem ärakasutamine.

Aruandeperioodil keskendus toiduKOBAR Pärnumaa toidutootjate konkurentsivõime suurendamisele ja maakondliku koostöö edendamisele. Eesmärgiks oli tõhustada koostööd kohalike LEADER gruppidega ning toetada toidutootjate innovatsiooni- ja ekspordivõimekuse kasvu, toimusid:

- toiduKOBARa ümarlauad;
- õppereisid Olustverre ja EMÜ Polli aiandusuuringute keskusesse;
- Pärnumaa Toidumeene konkurss 2024;
- seminarid ja infopäevad.

ToiduKOBARa tegevused on aidanud taas elustada maakondliku koostöövõrgustiku ja tugevdada toidutootjate konkurentsivõimet. Edukalt korraldatud õppereisid ja seminarid on pakkunud ettevõtjatele vajalikke teadmisi ja kontakte

Pärnumaa väliskoostöö

Pärnumaa Arenduskeskuses asub üks üheksast Eestis asuvast Europe Direct teabekeskusest. Europe Direct on üle-Euroopaline Euroopa Komisjoni teabevõrgustik enam kui 500 teabekeskusega 27 liikmesriigis. Europe Direct teabekeskus eesmärgiks on pakkuda kohalikul ja piirkondlikul tasandil teavet Euroopa Liidu kohta, tagamaks üldsuse teavitamine ja nõustamine erinevates tegevusvaldkondades. Täiendada ja toetada Euroopa Komisjoni Eesti esinduse, Euroopa Parlamendi infobüroo, teiste EL institutsioonide ja asutuste teabevahetusi kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning teavitada kohalikke elanikkonda EL prioriteetsetest teemadest. Eesmärgid saavutatakse eelkõige läbi eriteemaliste ürituste korraldamise. Europe Direct ei kommenteeri Euroopa Liidu poliitikaga seotud küsimusi või seisukohti ega lahenda või edasta kaebusi. Eesmärkide täitmiseks on sõlmitud Euroopa Komisjoni partnerluse raamleping.

Europe Direct Pärnumaa teabekeskus aitab kaasa erinevate sihtgruppide teadlikkuse suurenemisele Euroopa Liidust ja Euroopa Liiduga seonduvatest teemadest. Europe Direct infopunkti kaudu ja eestvedamisel toimuvad mitmed sündmused koolidele ja omavalitsustele, teavitamine ja kodanike kaasamine, suhtlemine kohaliku meedia ja teiste teabelevitajatega, koostöö edendamine piirkondlike Europe Direct teabekeskustega.

Aastal 2024 toimus 12 erinevat üritust (õppereis, seminarid, koolide külastused, FB mäng jm).

2024. aasta Europe Direct Pärnumaa teabekeskuse tegevused saab jagada kolme ossa.

Esiteks Euroopa Parlamendi valimistega seotud üritused. Maakonnas toimus mitu Euroopa Parlamendi saadikute debatti. Näiteks omavalitsusliidu kevadseminaril ja Sindi ning Sütevaka keskkoolides. Lisaks vastavateemaline loeng Väärikate ülikoolis.

Teiseks toimus suur hulk erinevaid tegevusi koolides ja haridusteemadel. Näiteks meediapädevusi tutvustav konverents, keeltepäeva ja kliimanädala tähistamine koolides, kooligruppide külastused Euroopa elamuskeskusesse jne. Tutvustasime koolidele ka EL materjale tutvustava ja arendava teemagrupi „Testing Panel“ tegevusi ning jagasime materjale.

Kolmandaks toimusid laiemale avalikkusele toimunud tegevused. Koos Romantilise Rannatee Leader tegevusgrupiga toimus Euroopa Liitu tutvustav meediamäng „Eesti ja EL 20“. Fookuses EL toetust saanud ettevõtted ja tegevused. Euroopa Liidu päevakajalisi tegevusi käsitleti kohalikele omavalitsustele mõeldud seminaridel ning õppereisidel.

Aruandeaasta tegevused:

- Korraldati Põhjala kirjanduse nädal ja osaleti Põhjala infopäevadel.
- Osaletakse Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra finantsmehhanismide kahepoolsete suhete fondi toel projektis „*Inclusive education and NEET youngsters, best practice from Norway and Iceland*“ (Kaasav haridus ja NEET noored (15-29-aastased noored, kes ei õpi ega tööta), parimad praktikad Norrast ja Islandilt). Projekt algas aprillis 2024 ja lõpeb märtsis 2025.
- Koostöös Norra Buskerudi maakonna osaleti Pernova Hariduskeskuse kliimahariduse projektis
- Tihendati koostööd USA, Maryland, St Mary sõprusmaakonnaga ja 15. juunil kohtuti Tartus Marylandi esindajatega.

SA Pärnumaa Arenduskeskuse projektid

Aruandeperioodil käimasolevad projektid:

- Horizon Europe, kliimaprojekt, projekti periood 2023-2027. Rahvusvahelise projekti kogumaksumus 24,5 miljonit eurot, toetus Pärnumaa Arenduskeskusele 425 tuhat eurot. Euroopa Liidu peamine teadusuuringute ja innovatsiooni programm. Käsitleb kliimamuutusi, aitab saavutada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni säästva arengu eesmärgi ning suurendab Euroopa Liidu konkurentsivõimet ja majanduskasvu. Programm hõlbustab koostööd ning tugevdab teadusuuringute ja innovatsiooni mõju Euroopa Liidu poliitika väljatöötamisel, toetamisel ja elluviimisel, lahendades samal ajal ülemaailmseid probleeme.
- Interregi projekt BioBooster, projekti periood 2023-2025, projektitoetus 204 tuhat eurot. Interreg Läänemere piirkonna programm 2021-2027. Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi all elluviidav riikidevahelise koostöö programm, mille eesmärk on rakendada riikidevahelise koostöö kaudu Läänemere piirkonna kodanike huvides innovaatilisi, vett säästvaid ja kliimanutraalseid lahendusi.
- Piirkondliku ettevõtlus- ja elukeskkonna arendamise (PEEK) meede, projekt "Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR". Projekti periood 2024-2026, projekti kogumaksumus 3,9 miljonit eurot (toetus 75%, omaosalus 25%). Pärnumaa innovatsioonikeskuse KOBAR edasiarendamine maakonnaüleseks teadmussiirde taristuna toimivaks regionaalseks innovatsioonisüsteemiks, milles ressursitõhus koostöö regionaalse konkurentsivõime tõstmiseks atraktiivse elu-, töö- ja ettevõtluskeskkonna kujundamisel põhineb viisikheeliksi mudelil, kus omavahel on seotud ettevõtlus (sh ettevõtlusinkubaator, ettevõtjate esindusorganisatsioonid jne), teadus (ülikoolid), avalik sektor, kodanikuühiskond ning keskkond.
- Väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamise meede, projekt "Pärnumaa disainiKOBAR". Projekti periood 2024-2026, projekti kogumaksumus 151 tuhat eurot (toetus 75%, omaosalus 25%). Pärnumaa Arenduskeskuse disainiKOBARa arenguprogrammi eesmärk on suurendada Pärnumaa ettevõtete disainipädevust ning luua eeldused Pärnumaal loomemajanduse valdkonnas tegutsevate ettevõtete konkurentsivõime kasvuks. Loomeetevõtjate tugiteenused ja disaini rolli tootearenduses tähtsustav arenguprogramm on suunatud Pärnumaa disainiKOBARa arendamiseks, disainihuviliste Pärnumaa ettevõtjate kogukonna kasvatamiseks ning ettevõtjate disainiteadlikkuse suurendamiseks.

Aruandeperioodil ettevalmistusel olnud projektid, mis on aruande esitamise ajaks saanud positiivse rahastamisotsuse ja mille tegevustega alustati 2025. aastal:

- Regionaaltoetuste meetme taotlusvooru „Maakonna arengustrateegiate elluviimise toetus 2024-2027“, projekt „Kaasfinantseering projektile Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR“. Projekti periood 02.06.2024 – 30.11.2025, projekti kogumaksumus 300 tuhat eurot;
- Tervikliku arengu soodustamine mujal kui linnapiirkonnas meetme taotlusvooru „Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus“ projekt „Uuring: Väärtuspakkumise koostamine Pärnumaa turismimagneti arendamiseks“. Projekti periood 31.12.2024 – 31.12.2025, projekti kogumaksumus 36 500 eurot (toetus 70%, omaosalus 30%);
- Tervikliku arengu soodustamine mujal kui linnapiirkonnas meetme taotlusvooru „Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus“ projekt „Uuring: Tootsi tööstuspargi väljaarendamise alusuuring“. Projekti periood 31.12.2024 – 31.12.2025, projekti kogumaksumus 25 000 eurot (toetus 70%, omaosalus 30%).

Erik Reinhold
juhatuse liige

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2024	31.12.2023	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	260 045	259 294	2
Nõuded ja ettemaksed	208 148	101 592	3, 8
Kokku käibevarad	468 193	360 886	
Kokku varad	468 193	360 886	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	139 468	59 428	4, 6, 7
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	143 995	137 507	8
Kokku lühiajalised kohustised	283 463	196 935	
Kokku kohustised	283 463	196 935	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	163 951	162 664	
Aruandeaasta tulem	20 779	1 287	
Kokku netovara	184 730	163 951	
Kokku kohustised ja netovara	468 193	360 886	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2024	2023	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	1 214 472	911 886	8
Tulu ettevõtlusest	43 638	38 765	5, 9
Muud tulud	456	0	
Kokku tulud	1 258 566	950 651	
Kulud			
Jagatud annetused ja toetused	-182 722	-26 288	10
Mitmesugused tegevuskulud	-343 875	-350 204	5, 11
Tööjõukulud	-671 314	-536 975	12
Muud kulud	-39 903	-35 927	13
Kokku kulud	-1 237 814	-949 394	
Põhitegevuse tulem	20 752	1 257	
Intressitulud	27	30	14
Aruandeaasta tulem	20 779	1 287	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2024	2023	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	20 752	1 257	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-106 556	-36 241	3, 8
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	86 528	78 894	4, 6, 7, 8
Laekunud intressid	27	30	14
Kokku rahavood põhitegevusest	751	43 940	
Kokku rahavood	751	43 940	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	259 294	215 354	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	751	43 940	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	260 045	259 294	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2022	162 664	162 664
Aruandeaasta tulem	1 287	1 287
31.12.2023	163 951	163 951
Aruandeaasta tulem	20 779	20 779
31.12.2024	184 730	184 730

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Pärnumaa Arenduskeskus on koostanud 2024. raamatupidamise aastaaruande vastavalt Raamatupidamiseseaduse § 17-le, aruanne on kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis ning Rahandusministri määrusega kehtestatud Raamatupidamise Toimkonna juhendites.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, kui see on kirjeldatud alljärgnevas arvestuspõhimõtetes.

Tulude ja kulude aruande koostamisel on lähtutud RTJ 14 lisas toodud skeemist.

Rahavoogude aruandes kajastatakse aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks. Rahavoogude aruandes on rahavood äritegevusest koostatud kaudsel meetodil.

SA Pärnumaa Arenduskeskuse raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused

Arvestuspõhimõtteid ei ole võrreldes eelmise aruandeperioodiga muudetud.

Raha

Bilansis kajastatakse raha kirjel pangas olevate arvelduskontode jääke, sularahakassat ei ole ja sularahas tehinguid ei teostata.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuded on kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Kui nõude laekumine loetakse osaliselt või täielikult ebatõenäoliseks, kajastatakse see nõuete bilansilise väärtuse vähendamisenä ja kantakse kuludesse.

Nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse iga kliendi kohta eraldi, arvestades informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Nõuded, mis laekuvad maksegraafikute alusel ei ole alla hinnatud.

Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude sissenõudmiseks. Lootusetuid nõudeid bilansis ei kajastata.

Rendid

Aruandekohustuslane kui rentnik

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Aruandekohustuslane kui rendileandja

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi, mille korral sihtfinantseerimise andja kontrollib toetuse sihipärast kasutamist.

Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud, ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset.

Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kuludid või põhivara soetust mõlemal eraldi.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega.

Sihtfinantseerimise korral põhivara soetamiseks võetakse vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses, sihtfinantseerimise summa aga kajastatakse tuluna samal ajal kui kõik nõutud tingimused on täidetud.

Tegevustoetused antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest. Tegevustoetust kajastatakse tuluna/kuluna raha ülekandmisel või laekumisel.

Tulud

Tulud võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt tulu tekkimist kajastavatele dokumentidele. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, mille kohaselt kajastatakse teenuse osutamisest saadavad tulud proportsionaalselt samades perioodides kui teenuse osutamisega kaasnevad kulud.

Intressitulud kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurus on võimalik usaldusväärselt hinnata.

Kulud

Kulude arvestus on tekkepõhine ja aruande koostamisel arvestatakse, et järgneva perioodi tulude teenimisega seotud kulu kajastatakse ettemakstud tulevaste perioodide kuludena.

Maksustamine

Põhivara ja varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud (näiteks käibemaks, kui ei ole sisendkäibemaksu mahaarvamise õigust) kajastatakse soetamishetkel kuluna ning neid ei kajastata varade soetamismaksumuse koosseisus.

Seotud osapooled

Aruande koostamisel loetakse seotud osapoolteks SA Pärnumaa Arenduskeskuse asutajaid, nõukogu ja juhatuse liikmeid, nende isikute lähedasi perekonnaliikmeid ja nende kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtjaid.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2024	31.12.2023
Swedbank	260 045	259 294
Kokku raha	260 045	259 294

Pangakontode jäägid on inventeeritud ja võrreldud vastavate raamatupidamisregistritega. Sularahakassat Pärnumaa Arenduskeskusel ei ole.

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed (eurodes)

	31.12.2024	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	2 458	2 458	
Ostjatelt laekumata arved	2 848	2 848	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-390	-390	
Ettemaksed	28	28	
Tulevaste perioodide kulud	28	28	
Saamata sihtfinantseerimine	205 662	205 662	8
Kokku nõuded ja ettemaksed	208 148	208 148	

	31.12.2023	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	2 886	2 886	
Ostjatelt laekumata arved	3 486	3 486	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-600	-600	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	16 134	16 134	
Ettemaksed	28	28	
Tulevaste perioodide kulud	28	28	
Saamata sihtfinantseerimine	82 544	82 544	8
Kokku nõuded ja ettemaksed	101 592	101 592	

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2024	31.12.2023	
	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	0		54
Käibemaks	50		0
Üksikisiku tulumaks	12 090		8 550
Sotsiaalmaks	20 658		14 934
Kohustuslik kogumispension	770		658
Töötuskindlustusmaksed	1 422		986
Ettemaksukonto jääk		16 134	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	34 990	16 134	25 182

Kõik maksuvõlad on lõplikult tasutud 20.01.2025.

Vaata lisa 6.

Lisa 5 Kasutusrent (eurodes)

Aruandekohustuslane kui rendileandja

	2024	2023	Lisa nr
Kasutusrenditulu	2 153	1 758	9
Järgmiste perioodide kasutusrenditulu mittekatkestatavatest lepingutest			
	31.12.2024	31.12.2023	Lisa nr
12 kuu jooksul	2 280	2 280	
1-5 aasta jooksul	570	570	

Aruandeperioodil kehtinud lepingud:

1) Destination Pärnu MTÜ 24.03.2024 sõlmitud bürooruumide üürileping Ringi tn 35, Pärnu tähtajaga 1 aasta. Uus üürileping on sõlmimisel 24.03.2025 tähtajaga 1 aasta.

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2024	2023	Lisa nr
Kasutusrendikulu	-18 105	-9 443	11
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest			
	31.12.2024	31.12.2023	Lisa nr
12 kuu jooksul	-15 175	-9 975	
1-5 aasta jooksul	-62 345	-45 188	
Üle 5 aasta	-50 000	-51 000	

Aruandeperioodil kehtinud lepingud:

1) Tartu Ülikooliga 15.07.2021 sõlmitud bürooruumide üürileping aadressil Ringi tn 35, Pärnu. Üürilepingu kehtivus on 12 aastat ja 8 kuud. Üürnik investeeris lepingu objekti (hoone olulistes osadesse) 488 390 eurot ja nimetatud summat arvestades kehtib lepingus märgitud üürimäär kogu lepinguperioodil ja üüri arveid ei esitata.

Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest on kajastatud Ringi tn 35 bürooruumide kasutamisega seotud kulud.

2) Telia Eesti AS sõlmitud kaheksale tööarvutile kasutusrendileping. Lepingute lõpptähtajad: kolm lepingut 2025. a, üks leping 2026. a, kolm lepingut 2027. a ja üks leping 2028. a.

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2024	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	5 082	5 082	
Võlad töövõtjatele	27 307	27 307	7
Maksuvõlad	34 990	34 990	4
Muud võlad	1 298	1 298	
Muud viitvõlad	1 298	1 298	
Tartu Ülikool, sihtfinantseerimise vahendamine	70 791	70 791	
Kokku võlad ja ettemaksed	139 468	139 468	
	31.12.2023	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	2 756	2 756	
Võlad töövõtjatele	31 034	31 034	7
Maksuvõlad	25 182	25 182	4
Muud kohustised	456	456	
Kokku võlad ja ettemaksed	59 428	59 428	

Lisa 7 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2024	31.12.2023	Lisa nr
Töötasude kohustis	1 646	0	
Puhkusetasude kohustis	24 862	30 587	
Võlad majanduskulude eest	63	288	
Isikliku sõiduauto kasutamise hüvitis	736	159	
Kokku võlad töövõtjatele	27 307	31 034	6

Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2022		Laekunud	Kajastatud tulemiaruan­des	31.12.2023		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Pärnumaa Omavalitsuste Liit		70 841	162 111	237 302	4 350		3, 15
Pärnu Linnavalitsus			95 000	95 000			
Rahandusministeerium	39 069		106 086	67 017			3
Maakondlikud Arenduskeskused MTÜ	24 125		182 104	157 979			3
Kodanikuühiskonna Sihtkapital SA			34 088	34 088			
Tervisekassa			11 775	11 775			
Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus			3 340	3 340			
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium			136 962	215 156	78 194		3
Euroopa Komisjon			37 200	37 200			
Tehnoloogia Tutkimuskeskus			165 550	28 043		137 507	
Jyväskylä Ammattikorkeakolulu			22 077	22 077			
Põhjamaade Ministrite Nõukogu			1 534	1 534			
Pärnumaa Kodukant MTÜ			900	900			
Green Net Finland RY			475	475			
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	63 194	70 841	959 202	911 886	82 544	137 507	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	63 194	70 841	959 202	911 886	82 544	137 507	

	31.12.2023		Laekunud	Kajastatud tulemiaruan­des	31.12.2024		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Pärnumaa Omavalitsuste Liit	4 350		280 461	273 488		2 623	15
Pärnu Linnavalitsus			91 061	91 061			
Maakondlikud Arenduskeskused MTÜ			110 389	119 488	9 099		3
Kodanikuühiskonna Sihtkapital SA			34 158	34 158			
Tervisekassa			12 845	12 845			
Kultuuriministeerium			23 608	39 154	15 546		3
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	78 194		405 804	508 627	181 017		3
Euroopa Komisjon			34 200	34 200			
Tehnoloogia Tutkimuskeskus		137 507	35 053	31 188		141 372	
Jyvaskylan Ammattikorkeakolulu			62 943	62 943			
Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus			3 920	3 920			
Pärnumaa Kodukant MTÜ			400	400			
Metrosert AS			3 000	3 000			
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	82 544	137 507	1 097 842	1 214 472	205 662	143 995	
Kokku sihttotstarbelised tasud, annetused ja toetused	82 544	137 507	1 097 842	1 214 472	205 662	143 995	

Lisa 9 Tulu ettevõtlusest (eurodes)

	2024	2023	Lisa nr
Tulu koolitusteenuste ostutamisest	500	5 029	
Muu teenuste müügitulu	40 985	31 978	
Ruumide üüritulu	2 153	1 758	5
Kokku tulu ettevõtlusest	43 638	38 765	

Kirjel muu teenuste müügitulu on kajastatud: korteriühistutele ostutatud nõustamisteenused, inkubatsiooniteenused, ettevõtjatele korraldatud õppereiside osalustasud.

Lisa 10 Jagatud annetused ja toetused

(eurodes)

	2024	2023
Tartu Ülikool	-174 023	-25 288
Liikmemaksud	-1 699	-1 000
Pärnumaa Omavalitsuste Liit	-4 000	0
Destination Pärnu MTÜ	-3 000	0
Kokku jagatud annetused ja toetused	-182 722	-26 288

Tartu Ülikooliga viiakse ellu projekti "Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBRA", sõlmitud on koostööleping, mille alusel vahendatakse tegevuskulude sihtfinantseerimist.

Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2024	2023	Lisa nr
Üür ja rent	-18 105	-9 443	5
Mitmesugused bürookulud	-13 319	-13 605	
Lähetuskulud	-17 565	-13 822	
Koolituskulud	-4 635	-12 106	
Esindus- ja vastuvõtukulud	0	-296	
Isikliku sõiduauto kasutamise hüvitis	-9 179	-8 335	
IT-kulud ja arendustööd	-5 592	-11 346	
Inventarikulud	-644	-278	
Tervise edendamise kulud	-2 761	-2 433	
Ürituste korraldamise kulud	-252 754	-260 121	
Reklaamikulud	-19 321	-18 419	
Kokku mitmesugused tegevuskulud	-343 875	-350 204	

Lisa 12 Tööjõukulud

(eurodes)

	2024	2023
Palgakulu	-506 284	-396 052
Sotsiaalmaksud	-170 754	-134 906
Puhkusekohustis	5 724	-4 163
Töötajatele tehtud erisoodustused	0	-1 854
Kokku tööjõukulud	-671 314	-536 975
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	17	14

Lisa 13 Muud kulud

(eurodes)

	2024	2023
Käibemaksukulu	-38 948	-35 387
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest arvetest	-955	-540
Kokku muud kulud	-39 903	-35 927

Lisa 14 Intressitulud

(eurodes)

	2024	2023
Intressitulu hoiustelt	27	30
Kokku intressitulud	27	30

Lisa 15 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

LÜHIAJALISED	31.12.2024	31.12.2023	Lisa nr
Nõuded ja ettemaksed			
Asutajad ja liikmed	0	4 350	8
Kokku nõuded ja ettemaksed	0	4 350	
Võlad ja ettemaksed			
Asutajad ja liikmed	2 623	0	8
Kokku võlad ja ettemaksed	2 623	0	

MÜÜDUD	2024	2023
	Teenused	Teenused
Asutajad ja liikmed	6 083	4 016
Kokku müüdnud	6 083	4 016

OSTETUD	2024	2023
	Teenused	Teenused
Asutajad ja liikmed	5 560	4 613
Kokku ostetud	5 560	4 613

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2024	2023
Arvestatud tasu	36 523	37 000
Isikliku sõiduauto töösõitudeks kasutamise hüvitis	1 094	427

SA Pärnumaa Arenduskeskuse asutajad on Pärnumaa Omavalitsuste Liit ja Pärnu linn.

Info asutajatelt saadud toetuste kohta on lisas 8.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 25.03.2025

Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus (registrikood: 90014158) 01.01.2024 - 31.12.2024 majandusaasta aruande andmete õigsust on digitaalselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ERIK REINHOLD	Juhatuse liige	25.03.2025

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus (sihtasutus) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2024 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt sihtasutuse finantsseisundit seisuga 31.12.2024 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme sihtasutusest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahkeb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on eespool toodu osas oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma.

Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas sihtasutuse likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad sihtasutuse raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärarvutuste tegemist või sisekontrolli eiramist;

- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks sihtasutuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust sihtasutuse suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Krista Lehtsalu

Vandeaudiitori number 279

Osaühing Infora

Audiitorettevõtja tegevusloa number 51

Tallinna tn 19/21, Viljandi linn, Viljandi maakond, 71013

25.03.2025

Audiitorite digitaalallkirjad

Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus (registrikood: 90014158) 01.01.2024 - 31.12.2024 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
KRISTA LEHTSALU	Vandeaudiitor	25.03.2025

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	EMTAK versioon	Põhitegevusala
Piirkondlikku/kohalikku elu edendavad ja toetavad ühendused	94992	EMTAK 2025	Jah
Äri- ja muu juhtimiselane nõustamine	70201	EMTAK 2025	Ei